U C H W A Ł A Nr LXXI/437/2024
Rady Gminy Rzewnie
z dnia 25 marca 2024 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Rzewnie na lata 2024-2026

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2023 r., poz. 40 z późn. zm.) oraz art. 176 pkt 1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2024 r. poz. 177) uchwala się, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Rzewnie na lata 2024-2026 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy Rzewnie
Krzysztof Napiórkowski

Załącznik do Uchwały Nr LXXI/437/2024

Rady Gminy Rzewnie z dnia 25 marca 2024 r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE RZEWNIE NA LATA 2024 – 2026

SPIS TREŚCI

I. Wprowadzenie 3

II. Podstawy prawne działań ujętych w Programie 4

III. Diagnoza sytuacji demograficznej i społecznej Gminy Rzewnie 4

IV. Zasoby instytucjonalne działające w obszarze wspierania rodzin na terenie gminy Rzewnie 5

V. Adresaci programu 6

VI. Cele programu 6

VII. Realizatorzy Programu 9

VIII. Finansowanie 9

IX. Monitorowanie realizacji Programu i ewaluacja 9

X. Zakończenie 10

I. Wprowadzenie

Rodzina stanowi dla dziecka najlepsze naturalne środowisko, w którym otoczone jest opieką, dlatego tak ważne jest zachowanie poprawnych relacji między jej członkami. W prawidłowo funkcjonującej rodzinie, w systemie cenionych wartości, na plan pierwszy wysuwane jest szczęście i dobro dziecka, które daje równocześnie szczęście rodzicielskie i małżeńskie. Jednak nie wszystkie rodziny swoje funkcje realizują w takim stopniu, by dzieci mogły się w nich prawidłowo rozwijać i czuć się szczęśliwe. Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny zagraża szereg czynników wśród których na pierwszy plan wysuwają się zjawiska patologiczne. To zazwyczaj one czynią rodzinę dysfunkcyjną czyli taką, która nie potrafi sprostać swoim obowiązkom wobec dzieci i pozostałych członków rodziny. Wzrasta ilość rodzin dysfunkcyjnych w których występuje przemoc, alkoholizm, rodzin niewydolnych wychowawczo. Nieprawidłowe funkcjonowanie rodziny odbija się negatywnie na losach jej członków jak i na całym społeczeństwie. Jeśli w rodzinie pojawiają się dysfunkcje, to rodziny te wymagają ciągłego monitorowania przez odpowiednie instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny.

Bardzo istotne jest koordynowanie działań wszystkich instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny, ponieważ problemy te bardzo często wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Podstawą do rozwiązania problemów dotykających rodzinę jest jej wsparcie w odbudowywaniu prawidłowych relacji w rodzinie oraz w wypełnianiu ról społecznych. Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny problemowej, należy doceniać i konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować i wyręczać rodzinę w wypełnianiu jej roli należy ją przede wszystkim wspierać i wspomagać, aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie. Bardzo ważne zatem jest, aby wszystkie podmioty i instytucje uczestniczyły w procesie wspierania rodziny.

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej w zakresie ustalonym ustawą spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Obowiązek ten jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej realizują w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

Gminny Program Wspierania Rodziny został opracowany przez pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w Rzewniu. Ma on stanowić podstawę do realizacji zadań na rzecz opieki nad dzieckiem i rodziną na lata 2024-2026. Działania podejmowane w ramach Programu powinny mieć charakter profilaktyczny ale także interwencyjny. Celem ich ma być pomoc rodzinie w przezwyciężaniu

kryzysowych sytuacji, gdy ta nie potrafi sama sobie z nimi poradzić, bądź gdy konieczne jest zapewnienie dziecku bezpieczeństwa i wychowania poza biologiczna rodziną.

II. Podstawy prawne działań ujętych w Programie.

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz.U. z 2024 r., poz. 177),
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t. j. Dz.U. z 2023 r., poz. 901 z późn. zm.)
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2023 r., poz. 289 z późn. zm.)
4. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz.U. z 2023 r., poz. 2151 z późn. zm.)

III. Diagnoza sytuacji demograficznej i społecznej Gminy Rzewnie.

Z danych Urzędu Gminy w Rzewniu wg stanu na dzień 31 grudnia 2023 roku w gminie Rzewnie zamieszkiwało 2 567 mieszkańców w tym 1 229 kobiet i 1 338 mężczyzn. Dzieci i młodzież do lat 18 stanowiły 19,4 % ogółu mieszkańców gminy Rzewnie.

Na dzień 31 grudnia 2023 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Makowie Mazowieckim zarejestrowanych było 143 osoby bezrobotne, w tym 79 kobiet. Prawo do zasiłku dla bezrobotnych posiadało 15 osób, tj. 10,49 % ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. Według danych GUS z września 2023 r. stopa bezrobocia w powiecie makowskim wynosiła 15,7 %, była jedną z wyższych w kraju.

Edukacja szkolna w gminie Rzewnie jest realizowana w Zespole Szkolno-Przedszkolnym, w szkole podstawowej pobiera naukę 174 uczniów do przedszkola uczęszcza 85 dzieci.

Z informacji otrzymanych z Posterunku Policji w Różanie wynika, że w 2023 r. na terenie gminy Rzewnie przeprowadzono 51 interwencji związanych z przemocą domową, wydano 1 nakaz opuszczenia mieszkania w związku ze stosowaną przemocą, prowadzono 1 postępowanie przygotowawcze z art. 207, tj. znęcania się. Funkcjonariusze 7 razy interweniowali wobec osób nieletnich jako sprawców.

Z danych Zespołu Interdyscyplinarnego w Rzewniu wynika, iż w 2023 r. wszczęto 6 procedur Niebieskie Karty, 4 kontynuowano z lat poprzednich, 6 procedur zostało zamkniętych, 4 z powodu zrealizowania planu pomocy, natomiast 2 z powodu braku zasadności podejmowania działań. W jednej z rodzin podejrzenie stosowania przemocy skierowane była bezpośrednio wobec dziecka.

Z danych Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że w 2023 roku udzielono rodzinom następującego wsparcia:

1. 197 rodzinom na podstawie ustawy o pomocy społecznej.

2. 162 rodzinom na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych, 4 rodzinom na podstawie ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.
3. 50 uczniom wypłacono pomoc materialną – stypendia,
4. 23 rodziny objęte były czystą pracą socjalną.

W wielu rodzinach objętych pracą socjalną występują liczne problemy w opiece nad dziećmi: między innymi zaniedbanie nauki, niska samoocena, złe warunki socjalno-bytowe, uzależnienia od alkoholu rodziców. Brak odpowiedniego, specjalistycznego wsparcia dla tych rodzin powoduje potencjalne zagrożenie związane z koniecznością umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej.

NAJCZĘSTSZE POWODY PRZYZNANIA POMOCY SPOŁECZNEJ W 2023 ROKU	LICZBA RODZIN
UBÓSTWO	75
BEZROBOCIE	30
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	28
DŁUGOTRWAŁA CHOROBA	22
WIELODZIETNOŚĆ	25
OCHRONA MACIERZYŃSTWA	3
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH	7
PRZEMOC DOMOWA	2
ALKOHOLIZM	1

Źródło: dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Rzewniu

Z analizy powyższej tabeli wynika, że ubóstwo oraz bezrobocie pozostaje głównym powodem ubiegania się o pomoc z Ośrodka Pomocy Społecznej w Rzewniu.

Jak wynika z rozeznania dokonanego przez pracowników socjalnych na terenie Gminy zamieszkują rodziny, w których występuje bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych. Przewiduje się, że rodziny te będą wymagać wsparcia w formie asystenta rodziny lub rodziny wspierającej. W 2023 r. z pomocy Asystenta Rodziny korzystało 7 rodzin, wychowujących 12 dzieci. Jedna z rodzin do współpracy z AR została zobowiązana postanowieniem sądu.

IV. Zasoby instytucjonalne działające w obszarze wspierania rodzin na terenie gminy Rzewnie

1. Urząd Gminy Rzewnie – finansowanie dowozu do szkoły dzieci niepełnosprawnych.

2. Ośrodek Pomocy Społecznej w Rzewniu – pomoc finansowa i rzeczowa, dożywianie dzieci w szkołach, przyznawanie i wypłacanie stypendiów uczniom, praca socjalna.

3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – przeciwdziałanie problemom nadużywania alkoholu.

4. Zespół Interdyscyplinarny – wsparcie i pomoc osobom i rodzinom doznającym przemocy.

5. Przychodnia Lekarska - działalność w zakresie profilaktyki i opieki zdrowotnej.

6. Placówki oświatowe – wsparcie pedagogiczne dla rodziców i dzieci, działalność edukacyjna.

7. Przedszkole – zapewnienie opieki i pomoc w rozwoju psychospołecznym dziecka.

8. Gminne Centrum Kultury w Rzewniu – organizacja czasu wolnego dziecka.

V. Adresaci programu.

Program skierowany jest do rodzin i dzieci, zamieszkałych na terenie Gminy Rzewnie, doświadczających problemów opiekuńczo – wychowawczych, zagrożonych umieszczeniem dzieci w rodzinie zastępczej oraz rodzin, którym zostały odebrane bądź ograniczone prawa rodzicielskie.

VI. Cele programu.

1. Cel główny

1) Skuteczny system wsparcia dziecka i rodziny sprzyjający prawidłowemu jej rozwojowi w Gminie Rzewnie

2. Cele szczegółowe:

1) Wsparcie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze oraz wzrost poziomu zaspokojenia potrzeb dzieci i ich rodzin.
2) Ograniczenie sytuacji kryzysowych i negatywnych skutków z nich wynikających występujących w rodzinach.
3) Rozwój usług i form wsparcia na rzecz pomocy dzieciom i rodzinom.

Cele będą realizowane poprzez działania, mające przywrócić rodzinie prawidłowe funkcjonowanie w sferze opiekuńczo – wychowawczej oraz pełnienia prawidłowych ról społecznych. Praca z rodziną będzie połączona z jej własną aktywnością. Istotną kwestią jest wsparcie rodziny na etapie pojawienia się problemów oraz eliminowania sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić rodzinę naturalną. W przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej – stworzenie możliwości powrotu do rodziny naturalnej.

Cel szczegółowy 1: Wsparcie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze oraz wzrost poziomu zaspokojenia potrzeb dzieci i ich rodzin.

Działania	Realizatorzy i termin realizacji	Wskaźniki
1. Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez asystentów rodziny. 2. Prowadzenie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego 3. Wspieranie w zaspokajaniu podstawowych potrzeb dziecka i rodziny poprzez zapewnienie pomocy materialnej, rzeczowej oraz pracy socjalnej. 4. Udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów związanych z niepełnosprawnością członka rodziny przez asystenta rodziny i pracowników socjalnych. 5. Analizowanie sytuacji rodzin i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie, których dzieci zagrożone są umieszczeniem w pieczy zastępczej. 6. Integracja rodzin ze środowiskiem lokalnym	OPS w Rzewniu UG w Rzewniu GKRPA w Rzewniu ZI w Rzewniu Zespół Szkolno –Przedszkolny w Rzewniu Gminne Centrum Kultury w Rzewniu Przychodnia Lekarska w Rzewniu Posterunek Policji w Różanie Sąd w Przasnyszu PCPR w Makowie Maz. Poradnia psychologiczno-Pedagogiczna w Makowie Mazowieckim Termin realizacji: 2024-2026	- liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny - liczba zatrudnionych asystentów rodziny - rodzaj i forma udzielanego poradnictwa specjalistycznego, - liczba udzielonych konsultacji i porad - ogólna liczba rodzin pobierających świadczenia rodzinne - ilość wydanych ogólnopolskich Kart Dużej Rodziny - liczba rodzin oraz osób w tych rodzinach, która skorzystała z pomocy udzielonej w formie pracy socjalnej - liczba rodzin oraz osób w tych rodzinach, które uzyskały pomoc pieniężną z OPS, -liczba rodzin, którym udzielono pomocy pod kątem niepełnosprawności członka rodziny

Cel szczegółowy 2: Ograniczenie sytuacji kryzysowych i negatywnych skutków z nich wynikających występujących w rodzinach.

Działania	Realizatorzy i termin realizacji	Wskaźniki
1. Pomoc i wspieranie rodziny w rozwiązywaniu problemów spowodowanych bezrobociem w rodzinie. 2. Motywowanie nieaktywnych członków rodziny do podnoszenia kwalifikacji zawodowych. 3. Działania Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych. 4.Zapobieganie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny dotkniętej problemem przemocy w rodzinie poprzez pracę z asystentem rodziny. 5. Organizowanie kampanii lokalnych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. 6. Monitorowanie sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.	OPS w Rzewniu UG w Rzewniu GKRPA w Rzewniu ZI w Rzewniu Zespół Szkolno –Przedszkolny w Rzewniu Gminne Centrum Kultury w Rzewniu Przychodnia Lekarska w Rzewniu Posterunek Policji w Różanie Sąd w Przasnyszu PCPR w Makowie Maz. Poradnia psychologiczno-Pedagogiczna w Makowie Mazowieckim Termin realizacji: 2024-2026	- liczba osób i rodzin jaka skorzystała z programów profilaktycznych - liczba nadzorów kuratorów sądowych w przypadku dzieci z rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny -liczba uczniów korzystających z programów profilaktycznych w szkołach, - liczba podmiotów zaangażowanych w kampanie - liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty” - liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny wobec, której odbywały się spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego

7. Zapewnienie wsparcia rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze w formie asystenta rodziny. 8. Motywowanie do podjęcia leczenia celem minimalizowania uzależnienia i współuzależnienia. 9. Pomoc w rozwiązywaniu problemów związanych z uzależnieniem i współuzależnieniem oraz przemocą, przez asystenta, pracowników socjalnych, członków GKRPA		
Cel szczegółowy 3: Rozwój usług i form wsparcia na rzecz pomocy dzieciom i rodzinom.		
Działania	Realizatorzy i termin realizacji	Wskaźniki
1. Uczestnictwo specjalistów zajmujących się problematyką rodziny, w warsztatach mających na celu podnoszenie kwalifikacji zawodowych. 2. Pozyskiwanie kadry specjalistycznej wspierającej rodzinę. 4. Realizacja wsparcia rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze w formie pracy z asystentem rodziny 6. Umożliwienie funkcjonowania rodzin wspierających na terenie gminy i zapewnienie ich finansowania w przypadku zdiagnozowanych potrzeb. 7.Prowadzenie działalności profilaktycznej w ramach realizowanych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży oraz rodziców i opiekunów.	OPS w Rzewniu UG w Rzewniu GKRPA w Rzewniu ZI w Rzewniu Zespół Szkolno –Przedszkolny w Rzewniu Przychodnia Lekarska w Rzewniu Posterunek Policji w Różanie Sąd Rejonowy w Przasnyszu PCPR w Makowie Maz. Poradnia psychologiczno-Pedagogiczna w Makowie Mazowieckim Termin realizacji: 2024-2026	- liczba szkoleń, warsztatów, w których uczestniczyli pracownicy placówek pomocowych - liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny - liczba osób i rodzin jaka skorzystała z programów profilaktycznych

VII. Realizatorzy Programu

Program realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Rzewniu przy współpracy z:

- Urzędem Gminy w Rzewniu,
- Gminnym Centrum Kultury w Rzewniu,
- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rzewniu,
- Zespołem Interdyscyplinarnym w Rzewniu,
- Placówkami oświatowymi,
- Przychodnią Lekarską,
- Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w Makowie Mazowieckim,
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Makowie Mazowieckim,
- Policją,
- Sądem Rejonowym w Przasnyszu,
- Kościół.

VIII. Finansowanie

Finansowanie 3 - letniego Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024 - 2026 odbywać się będzie w ramach środków budżetu Gminy Rzewnie, dotacji celowych z Budżetu Państwa oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

IX. Monitorowanie realizacji Programu i ewaluacja.

Monitoring programu będzie polegał na zbieraniu, analizie i ocenie danych pod kątem realizacji programu. Umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz podejmowanie działań korygujących. Miejscem realizacji Programu jest obszar gminy Rzewnie. Koordynatorem jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Rzewniu. Program ma charakter otwarty, co oznacza, że powinien ewaluować w zależności od pojawiających się potrzeb. Ewaluacja Programu odbywać się będzie poprzez sporządzanie rocznego sprawozdania z przeprowadzonych działań w danym roku obowiązywania programu. Sprawozdanie z realizacji Programu sporządzone zostanie na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów uczestniczących w realizacji poszczególnych zadań i zgodnie z w/w ustawą składane do Rady Gminy Rzewnie w terminie do 31 marca.

X. Zakończenie

Gminny Program Wspierania Rodziny zakłada tworzenie sprzyjających warunków dla poprawy życia rodzin i dzieci. Niezbędne jest systematyczne podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków dysfunkcji oraz promowanie rodzinnego stylu życia. Aby osiągnąć zamierzone cele w realizację programu powinny włączyć się aktywne instytucje, placówki i organizacje, które swoimi działaniami, wspierają dzieci i rodziny. Spodziewanym efektem realizacji programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, zwiększenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy Rzewnie
Krzysztof Napiórkowski

UZASADNIENIE

do Uchwały Nr LXXI/437/2024 Rady Gminy Rzewnie z dnia 25 marca 20024r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Rzewnie na lata 2024-2026

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r., poz. 177) gminy mają obowiązek opracować i realizować trzyletnie programy wspierania rodziny.

Głównym celem Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Rzewnie na lata 2024 - 2026 jest wsparcie rodzin zagrożonych problemami i przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Poprzez realizację programu zwiększą się możliwości rozwojowe rodziny i jej zdolności do przezwyciężania braków poprzez wspieranie i poprawę jej funkcjonowania przy ścisłej współpracy samorządu i innych podmiotów zajmujących się rodziną. Obowiązek ustawowy, jak również konieczność wspierania rodzin zagrożonych problemami, bądź nieradzących sobie z pełnieniem funkcji rodzicielskich uzasadnia celowość przyjęcia uchwały.

W O J T

mgr Wiesław Chrzanowski